

ЎЗБЕК БЛОГОСФЕРАСИДАГИ МАВЗУЛАРНИНГ РАНГ- БАРАНГЛИГИ

Исмоилов Абдулқайюм Асатулла ўғли

Ўзбекистон журналистика ва оммавий

коммуникациялар университети

Олий журналистика курслари йўналиши магистранти

Аннотация. Ушбу мақолада ўзбек блогосферасидаги мавзуларнинг ранг-баранглиги ҳақида сўз юритилган. Сўнгги йилларда Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари ва блогерлар фаолияти билан боғлиқ вазиятни тубдан ўзгартиришга муваффақ бўлди. Бир сўз билан айтганда, кейинги йилларда Ўзбекистоннинг ахборот соҳаси тубдан ўзгариб, янги мазмун билан тўлдирилди.

Калит сўзлар: блогосфера, журналистика, оммавий коммуникация, ижтимоий тармоқлар, плюралистик.

Ўзбекистон ўз олдига дунёнинг қатор ривожланган давлатлари сафига қўшилиш вазифасини қўйган ҳолда демократик йўлдан дадил бормоқда. Кўзга кўринадиган ўзгаришлар барча соҳаларга таъсир кўрсатди. Жумладан, иқтисодиёт, саноат, фан, таълим, маданият ва ҳоказоларда. Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан ислохотларнинг асоси сифатида белгилаб берилган «Халқ давлат органларига эмас, давлат органлари халққа хизмат қилиши керак» деган тамойил амалдаги йўналишга мисол бўла олади. Яъни 2017 йил, 31 августда сўзлаган нутқида “Олдимизда турган ана шу улкан вазифалардан келиб чиқиб, мамлакатимиз тараққиётини янги босқичга кўтариш мақсадида 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини қабул қилдик. Ушбу Стратегияда давлат ва жамият қурилишини такомиллаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш, иқтисодиёт ва ижтимоий соҳани янада ривожлантириш, хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсатни изчил давом эттириш каби масалалар тараққиётимизнинг асосий йўналишлари сифатида белгилаб олинди.

Ҳаракатлар стратегиясида «Халқ давлат идораларига эмас, балки давлат органлари халқимизга хизмат қилиши керак» деган тамойил давлат сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бирига айлангани албатта бежиз эмас¹, – дея таъкидлаган давлатимиз раҳбари.

Халқ билан давлат идораларини, мансабдор шахсларни боғловчи «кўприк» вазифасини ўтовчи оммавий ахборот воситалари ва блогерлик фаолияти бу борадаги ислохотларда асосий кўмакчи бўлиб хизмат қилмоқда. Оммавий ахборот воситалари ва блогерлар саҳифаларида эълон қилинаётган хабарлар, жамоатчилик эътиборига қаратилаётган ва ечими кутилаётган муаммолар ҳал этила бошланди. Оммавий ахборот воситалари ва ўзбек блогосферасида эълон қилинган янгиликлар, эълонлардан сўнг коррупция ҳолатлари фош этилгани, ҳокимларнинг ер ажратиш бўйича ноқонуний қарорлари бекор қилингани, фуқароларнинг турли муаммолари ҳал этилгани каби яна кўплаб мисолларни келтириш мумкин. Охириги йилларда долзарб масалаларга муносабат борасидаги вазият яхшиланганини статистик маълумотларга назар ташлаб кўриш мумкин. Ўзбекистонда ҳар куни оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқларда жамоатчилик эътирозига сабаб бўлган ўнлаб материаллар тарқатилмоқда. Ва бир йилда уларнинг сони 9 мингдан ошиши мумкин. Уларнинг аксарияти давлат органлари матбуот хизматларининг расмий изоҳларида эълон қилинган. Шундай қилиб, 2020 йил давомида матбуот хизматлари танқидий ва кенг муҳокама қилинган материалларнинг 76 фоизига жавоб берди. Таққослаш учун: 2018 йил охирида бу кўрсаткич 15 фоизни ташкил қилган.

¹ <https://kun.uz/uz/news/2017/08/31/halk-davlat-idoralariga-emas-balki-davlat-organlari-halkimizga-hizmat-kilisi-kerak-prezident-nutki>

Шу боис, Ўзбекистонда бугунги кунда давлат органлари фаолиятининг очиқлиги ва сўз эркинлигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган сиёсат нафақат инсонларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш доирасида амалга оширилмоқда, балки мамлакат тараққиёти даражасини юксалтиришга ҳам қаратилган.

Эркин ва мустақил оммавий ахборот воситалари ва ўзбек блогерлари томонидан кўтарилаётган долзарб муаммолар кучли фуқаролик жамияти барпо этиш жараёнининг фаол иштирокчилари сифатида баҳоланмоқда. Плюралистик оммавий ахборот воситалари ва блогерлар жамиятда мавжуд бўлган воқеликни акс эттирувчи “ойна” вазифасини бажаради. Бу нима учун?

Биринчидан, мавжуд муаммоларни аниқлаш. Яъни блогерлар томонидан мутлақо эркин ва ошкоралик тамойиллари асосида давлат ва жамиятнинг ўзаро ҳамкорлигини таъминлашнинг энг самарали воситаси бўлиб, муаммоларнинг етказилиши, керак бўлганда ечим таклиф эта олиши сўз эркинлигининг барқарорлигидан далолат беради.

Иккинчидан, оммавий ахборот воситалари билан бир қаторда блогерлар томонидан баён этилаётган жамиятдаги мавжуд муаммоларнинг турфа хиллиги ва мавзуларнинг вақтида кўтарилиши маълум даражада ўзгаришлар йўналишини белгилашга, ҳокимият ва фуқаролар олдида, баъзан бир-бирини тушунмайдиган томонлар ўртасида «кўприк» ўрнатишга даъват этилади. Шу боис ҳам инсоннинг сўз эркинлиги ҳуқуқини таъминлаш ва ҳимоя қилиш, журналист ва блогерларнинг таъкиб қилинишига йўл қўймаслик бугунги кунда дунёнинг кўплаб мамлакатлари, жумладан, Ўзбекистон давлат сиёсатининг устувор йўналиши сифатида қабул қилинмоқда.

Оммавий ахборот воситалари қаторида блогерлик фаолияти аста-секин фуқаролик жамиятининг муҳим институтига айланиб, Ўзбекистон жамиятида оммавий коммуникация механизмлари янги, янада замонавий форматларга ўтмоқда. Оммавий ахборот воситалари ва блогерлар жамиятда ҳар доим бир-биридан манфаатдор бўладиган бир-бирига боғлиқ бўлган субъектлар эканлигини ҳисобга олсак, ҳозирги воқелик шароитида оммавий ахборот воситалари ва блогерларнинг имкониятларини паст баҳолаб бўлмайди. Масалан, 2015-йилда Ўзбекистонда 1400 дан ортиқ оммавий ахборот воситалари, 40 га яқин блогерлар фаолият кўрсатган бўлса, 2021-йил апрелига келиб уларнинг сони қарийб 1900 га, блогерлар сони эса тахминан 100 дан ошди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари ва блогерлар фаолияти билан боғлиқ вазиятни тубдан ўзгартиришга муваффақ бўлди. Бир сўз билан айтганда, кейинги йилларда Ўзбекистоннинг ахборот соҳаси тубдан ўзгариб, янги мазмун билан тўлдирилди. Шундай қилиб, 2018 йилда мамлакатимизда «Жамоатчилик назорати тўғрисида»ги қонун қабул қилинди. Унинг мақсади давлат органлари ва муассасалари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини ташкил этиш ва амалга ошириш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат. Қонуннинг 13-моддасида шундай дейилади: «Жамоатчилик фикрини ўрганиш турли ижтимоий гуруҳларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари тўғрисидаги, давлат органларининг, улар мансабдор шахсларининг қонунчилик талабларига риоя этишига, фуқароларнинг, юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини, жамият манфаатларини таъминлашга доир фаолияти тўғрисидаги фикрини баҳолаш мақсадида ахборотни йиғиш, умумлаштириш ҳамда таҳлил этишдан иборатдир»².

Давлат органларининг журналист ва блогерлар билан ҳамкорлиги кўп жиҳатдан барча соҳалардаги ислохотларни амалга ошириш суръатини белгилаб беради. Президентимиз Шавкат Мирзиёев таъкидлаганидек, демократик жамиятда барча давлат хизматчилари оддийгина оммавий ахборот воситалари билан яқиндан ҳамкорлик қилишга мажбур.

Давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 27 июндаги «Оммавий ахборот воситаларининг мустақиллигини таъминлаш ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари матбуот хизматлари фаолиятини ривожлантиришга доир янада чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони давлат органлари фаолиятининг очиқлиги ва ҳисобдорлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда. Агентлик ҳузурида матбуот хизматлари фаолиятини ташкил этиш ва мувофиқлаштириш бўйича алоҳида бўлим ташкил этилди.

Журналистлар ва блогерлар фаолияти мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги воқеалар ривожига бевосита таъсир қила бошлади. Оммавий ахборот воситалари вакиллари ва блогерлар эндиликда

² <https://lex.uz/ru/docs/-3679092>

жамоатчилик фикрини шакллантириб, муаммоларга тезкорлик билан муносабат билдириш орқали аҳоли ва ҳокимият ўртасидаги боғлиқлик вазифасини бажармоқда.

Бугун биз аниқ айтишимиз мумкинки, жамият ҳукумат вакиллари билан муаммоларни очиқ муҳокама қилишга тайёр. Буни ижтимоий тармоқлар мисолида яққол кўриш мумкин. Бу ерда фуқаролар ўзларини қийнаётган масалалар ҳақида эркин гапиради, муаммоларини баҳам кўради. Интернет даврида электрон оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлар оммавий коммуникациянинг энг кучли механизмларидан бирига айланиб бормоқда. Муаммони ҳал қилиш, уни барчанинг эътиборига ҳавола қилиш, айнан юқори технологиялар асрида мумкин бўлди.

Сўнгги йилларда фуқаролар фаоллигининг туртки вазифасини медиа муҳитда муаллифлар ва блогерларнинг янги синфининг пайдо бўлишига ёрдам берди. Бугун улар китобхонлар орасида катта ишончга эга, чунки улар тез-тез ўткир ижтимоий-иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий масалаларни биринчи бўлиб кўтаради.

Ўзбекистон тарихида сўнгги 5 йилликда илк бор маҳаллий блогерлар фаолияти юқори савияда эътироф этилди. 2019 йил 27 июнь куни матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан ўтказилган тантанали маросимда мамлакатимизнинг алоҳида блогерлари Президентимиз номидан «Келажак бунёдкори» медали билан тақдирланди. Бу қадамни, албатта, давлатнинг ўз овозига эга бўлган барча блогерлар фаолиятига муносабати сифатида баҳолаш мумкин. Блоглардан журналистик мақсадларда фойдаланиш тезкор маълумот бериш, маълумотларнинг очиқлигини таъминлаш, ўз шахсий фикрини билдириш имкониятини беради.

Янги Ўзбекистоннинг очиқлик сиёсатида оммавий ахборот воситалари мустаҳкам ўрин эгаллаши, шубҳасиз. Блогерлар ёритаётган мурожаатларга мутасаддиларнинг ўз вақтида жавоб беришини таъминлашга танқидий ёндашув кучайтирилмоқда. Фуқароларни қийнаётган муаммоларни ҳал этиш йўллари излаш оммавий ахборот воситаларининг бевосита иштирокида амалга оширилмоқда.

Ўзбек блогосферасида яхшигина аудиторияга эга бўлган ва етакчиликни қўлдан бой бермайдиган ҳуқуқшунос Хушнуд Худойбердиевнинг барча ижтимоий тармоқларида ўзининг шахсий қарашлари, ҳуқуқий мавзуларнинг ёртилиши, мавзуларнинг хилма хиллиги билан ажралиб туради. @хушнудбек Телеграм каналида жамиятда содир бўлаётган воқеаликларга ўз муносабатини эркин билдириб келмоқда. «Зоминдаги автоҳалокатда 8 киши вафот этди, 1 киши оғир аҳволда» номли блогпостида КИА ва Нехиа-2 тўқнашуви оқибатида ҳалок бўлган 2 киши ҳақида фикр билдириб, 6 кишининг шифохонада вафот этгани, КИА ҳайдовчиси жонлантириш бўлимига ётқизилгани ҳақида хабар беради. Ҳуқуқшунос блогер шунчаки воқеликни кўр-кўрона баён этиш йўлидан бормасдан ўз шахсий позициясини қуйидагича ифодалаган: «Бу воқеа фонида Комил Алламжонов Тошкент имтиҳон маркази ҳақида маълумот берди. Бугунгача 2406 киши имтиҳонга келган, шундан 347 кишигина ўта олган. Қолган 2059 нафар фуқаро йиқилган. Жуда кўпчилик масалани осон йўлини қидирипти (ўрганиб қолганда). 100 доллардан 500 долларгача ходимларимизга пора бермоқчи бўлганлар қанча. Энди коррупциянинг (миллионлаб долларлар) миқдорини тассавур қилинг».

2022 йил 5 апрелда @xushnudbek телеграм каналида эълон қилинган «Мусаффо осмон остидаги даҳшатли уруш» сарлавҳали блогпостида блогер авто йўлларда учраётган автоҳалокатларни таҳлил этиб, шундай ёзади: «Ўтган йили 2 ярим минг инсон авариялар натижасида ҳалок бўлибди. 2 ярим минг хонадонда мотам бўлган. Минглаб болалар отасиз ва онасиз етим бўлиб қолишган, яна минглаб инсонлар фарзанд доғида қуйишган. Ака-укасида, опа-сингилсидан айрилганлари қанча. Ва бу аянчли рақамлар ўтган 2 йилдагига қараганда сезиларли ошганини кўриши мумкин. Қизиқ, 2021 йили нима бўлдики, бу даражада авариялар ва ўлимлар сони ошиб кетди? Нега камайиш ўрнига, кўпаймоқда? Бунинг устида бирор илмий изланишлар, тадқиқотлар ўтказиляптими? Сабаблари аниқланиб, уларга қарши аниқ чоралар кўриляптими?»³

Ўзбек блогосферасидаги ёритилаётган ва ечимини бераётган ранг баранг материаллар талайгина. 2015 йил 21 май куни ўтказилган иккинчи блогерлар чемпионатида биринчи ўнта ўринни қуйидаги мавзуларда блогерлар эгаллади.

1. «Иммунитет» блогер – Нозирхон Азизов, 2. «Ҳуқуқда бундай атама мавжуд эмас» блогер – Мақсуд Саломов, 3. «Тухум пўстлоғи ичида» блогер – Азиз Қаршиев, 4. «Сурақоқди» блогер – Жамшид

³ <https://t.me/xushnudbek/13674>

Ниёзов, 5. «Истмайман...» блогер – Шерзод Ғайбуллаев, 6. «Ментор» блогер – Исроил Тиллабоев, 7. «Хорижлик ҳамкорлар» блогер – Шукуржон Исмолов, 8. «Эркактларнинг боши нега кал?» блогер – Нигора Салихонова, 9. «Оёқ етганча кетаймен» блогер – Ғайрат Шералиев, 10. «Биз қарияпмиз» блогер – Давронбек Фармонов.

Кўп жамиятлар ҳаётида бир ноодатий манзара, яъни давлат ёки жамоатчилик вакилларининг кенг оммадан айрим ахборотни яширишга урунишлар кузатилади. Бундай вақтларда блогерлар янгилик ҳақида билганларича гапириб, етакчиликни қўлга оладилар. Бундай ҳолатда ҳатто профессионал журналист ёки нашрлар, бошқа манба йўқлиги сабабли, блогер узатган ахборотдан фойдаланишга мажбур бўлади. Масалан, «Zamin» сайти қуйидаги маълумотни чоп этди: «Sports.ru сайти блогери Ўзбекистон чемпионатининг яна бир учрашуви келишилган бўлганини тахмин этди, дейилади кун.уз нашрида». Материал 2016 йил 29 июнда “Sports.ru «Насаф» – «Сўғдиёна» ўйини келишилган ўйин бўлганини билдирди” сарлавҳаси остида эълон қилинди.

Блогосферада сиёсий мавзуларнинг ёртилиши. Ўзбек блогосферасида сиёсий мавзуларда яхшигина ёза оладиган блогерлар кўплаб топилади. Телеграм тармоғида @muhrim телеграм канали, @AsanovEldar телеграм канали, Микрофон кўтарган аёл (@qurbonova_a), Шахноза Соатова блоги (@shahnozxon) каби блогларни санаш мумкин.

Блогер Зафарбек Солижоновнинг 2022 йил 24 март санасида эълон қилинган “«Шох» қачон «Мот» бўлади?” номли блогпостида Шахмат федерациясидаги матбуот анжумани ҳақида фикр юритилиб, унда бирорта фаол оммавий ахборот воситалари ва блогерлар таклиф этилмаганлиги ҳақида сўз боради. Бу эса Давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 27 июндаги «Оммавий ахборот воситаларининг мустақиллигини таъминлаш ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари матбуот хизматлари фаолиятини ривожлантиришга доир янада чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармонида мутлақо зидлигини очиб берган. Сабаби матбуот хизматлари доимий равишда оммавий ахборот воситалари ва блогерлар билан алоқада бўлиши, ахборот олишда кўмаклашиши лозим. Шунингдек, Солижонов блогида жорий йилнинг 19 март санасидаги Сенатнинг 24-ялпи мажлиси ҳақида қуйидаги фикрларни баён қилган.

“Сенатнинг 24-ялпи мажлиси давом этмоқда. Коррупцияга қарши курашиш агентлиги директорининг ахбороти ўқиб эшиттирилди. Маълум бўлишича, республикадаги 204 та туман ва шаҳар ҳокимликларининг 43 тасида расмий веб-сайти ишламайди. Хизмат сафарлари ва хориждан ташриф буюрган меҳмонларни кутиб олиш харажатлари бўйича ҳисоботлар 88 та давлат органи ва ташкилоти томонидан ўз вақтида очиқланмаган. Маҳаллий кенгашлар фаолияти, мажлисларини ёритишда бир қанча муаммолар мавжуд.

Фуқароларга гапириш ҳуқуқи берилгани билан, улар ҳалигача бевосита жараёнларга таъсир ўтказа олмайди, ўзлари хоҳлаган одамни сайлай олмайди, ёқмаганини бўшатиб юбора олмайди. Бундай механизмлар йўқ. Ҳозирча ростданам фақат ғийбат қилиб ўтириш имкониятигина мавжуд.

Шундай бўлганидан кейин, табиийки, гаплари қор қилмаётганини, бошқа нарса қўлидан келмаслигини билган блогер ёки журналист алам устида қаттиқроқ гапира бошлайди, амалдор эса бунинг сабабини тушуна олмай, журналистларда ва блогерларда аламзада омадсизларни кўришда давом этади ва уларнинг тилини тийиб қўйишга уринади⁴.

Жамиятдаги муҳим муаммоларни ёритувчи ва оммага тақдим этувчи, турли мавзуларни маҳорат билан давлат идораларигача етказувчи қуйидаги блог ва сайтларни ҳам мисол келтиришимиз мумкин.

Атрофда бўлаётган ҳодисаларга ҳамма ҳар хил ракурсдан қарайди. Ҳаммининг ўз қаричи, вектори бор. Бир нуқтага турли қараш эгаларининг каналлари акс этган каналлар рўйхатидаги блоглар фаолликни қўлдан бой бермаяпти.

Human.uz (<https://t.me/humanuzofficial>) – инсон ҳуқуқлари, экология, мурожаатлар ва таҳлилий-танқидий мақолалар бериб боровчи, "Ютуб"да ҳам катта обуначилар аудиториясига эга сайт.

Rasul Kuserbayev (https://t.me/deputat_kuserbayev) – Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Расул Кусербоевнинг расмий шахсий саҳифаси. Бу инсонни ортиқча таърифлаб ўтиришга ҳолат йўқ, бизнингча. Сабаби депутатлик, қонунларга оид кўплаб масалалар ечими билан бирга таклифларини ҳам баён этади.

⁴ <https://t.me/AsanovEldar/2898>

Muxbir Daliyev (<https://t.me/muxbir1>) – журналист, блогер Хуршид Далиевнинг шахсий канали. Унда муаллифнинг ўзига хос тил ва услуби, антиқа “рейдлари”, сатирик чиқишлари, танқидий қарашлари ва мурожаатлар бўйича тайёрлайдиган материаллар акс этган.

Bahodir Ahmedov (<https://t.me/bahodirahmedoff>) – Канал эгаси юрист. У юридик маслаҳатлар, фикрлар беради, шунингдек мурожаатларни оммага олиб чиқишда кўмаклашади. Одамлар ўз ҳуқуқларини билишига ёрдам беришни мақсад қилган.

Alimoff (<https://t.me/nurbekalimov>) – таниқли блогер Нурбек Алимов канали. Ёзган ҳар бир постида интеллект сезилиб туради. Юморларини тушуниш учун гоҳида кўп китоб ўқиган ёки кино кўрган бўлиш керак. Анжанча шева унсури бўёқдорликни кучайтирган ҳолда постлар ёритиб борувчи блог.

Yuristkadr (<https://t.me/yuristkadr>) – ҳуқуқшунос Саидали Мухторалиев канали. Судлар ва меҳнат муносабатларига оид масалаларда муаммолар ҳуқуқий маслаҳатлар билан ёритилиб борилади.

Habikatura (<https://t.me/habikatura>) – Ўзбекистондаги санокли карикатурачилардан бири. Воқеалар ва трендларга реакцияси ҳайратланарли.

Kompromatuz (<https://t.me/Kompromatuzb>) – кутилмаган аргументлари билан блогосферага кириб келган “свежий” канал. Кимлиги барчага қизиқ. Лекин нозик-нозик жойларда “манбалари” бор. Мавзуларнинг антиқалари ўша ерда.

AvtoblogUz (<https://t.me/avtobloguz>) – шу йўналишдаги пионер блогерлардан бири Максуд Музаффаров канали. “ГАИ” акаларнинг “севимли” укаси. Йўл ҳаракати қоидаларини сув қилиб ичганлардан.

Otabek Artikov (<https://t.me/Otabek>) – Юрагида ўти бор воҳалик блогер телеграм канали. Қашқадарёлик йигитнинг доим марғилон дўппи кийиб, муаммоларни ўз тил услубида кўтари чиқади.

RakursUz (<https://t.me/RakursUz>) – журналист Муслим Мирзажонов саҳифаси. Воқеа-ҳодисаларга ўзига хос ракурсда қарайди. “Ютуб”да шу номдаги саҳифаси обуначилар сони 130 мингга яқин. Каналда қисқа, лўнда ва юмор билан ёзади. Лонгридларни қарийб учратмайсиз.

Intervyutv – You Tube тармоғида аудиторияси 1 миллиондан ортиқ видео блогер, журналист Феруз Муҳаммад ўз саҳифасида ижтимоий, диний, сиёсий, маданий ва бошқа соҳаларда таниқли бўлган шахслар билан интервьюси жойлаб борилади.

Юқорида санаб ўтилган блогерлар ва уларда ёритилаётган турфа мавзулар жамиятнинг ривожланишига сўз эркинлигини таъминланганлигидан далолат. Сўз эркинлигини таъминлаш изчил жараён. Унда блогерлар жамоатчилиги вакиллари ва оддий фуқароларнинг иштироки амалга оширилаётган таркибий ўзгаришларнинг ажралмас элементидир. Ўзбекистонда журналист ва блогерларнинг самарали ва тўсиқсиз фаолияти келгуси йиллар давомида давлатнинг барқарор ва изчил ривожланишида омил бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Зудочкина А.А. Блоги как важнейшая медиаформа в составе пользовательских медиа Вестник Моск. Ун-та. Сер. 10. Журналистика, 2010. – №3. – С. 122
2. Қосимова Н. Интернет журналистиканинг технологиг асослари. –Т.: 2012. 57 б.